

**FINANCIJSKA
PISMENOST**

HRVATSKA NARODNA BANKA

INFORMIRAJ SE!

RAČUNI ZA PLAĆANJE

TEKUĆI RAČUN I ŽIRORAČUN

Račune za plaćanje građani najčešće ugovaraju s bankama i služe nam za uplate, isplate i izvršavanje platnih transakcija. Dijelimo ih na *transakcijske račune*, u koje spadaju tekući i žiroračun, te na *druge platne račune*, u koje ubrajamo sve račune koji nisu transakcijski, ali po njima također možemo izvršavati platne transakcije. Računi mogu biti jednovalutni i viševalutni. Prije ugovaranja računa za plaćanje valja se upoznati s osnovnim značajkama takve usluge. Većina prava i obveza koja proizlazi za potrošača i pružatelja usluge definira se potpisivanjem okvirnog ugovora o korištenju usluge računa za plaćanje. Za dodatne informacije preporučuje se proučiti opće uvjete poslovanja za račune građana pojedinog pružatelja usluga, dok se o naknadama možemo informirati u javno dostupnim tarifama naknada.

Pregled broja korisnika računa za plaćanje na dan 31. prosinca 2016.

Postotak populacije s
barem jednim računom
za plaćanje

85,6%

Broj računa po
stanovniku RH

2,16

4.284.889 stanovnika RH

332.292 registrirana poslovna subjekta (nepotrošača)
i subjekta u obrtu i slobodnim zanimanjima

OBAVJEŠTAVANJE O PROMJENAMA

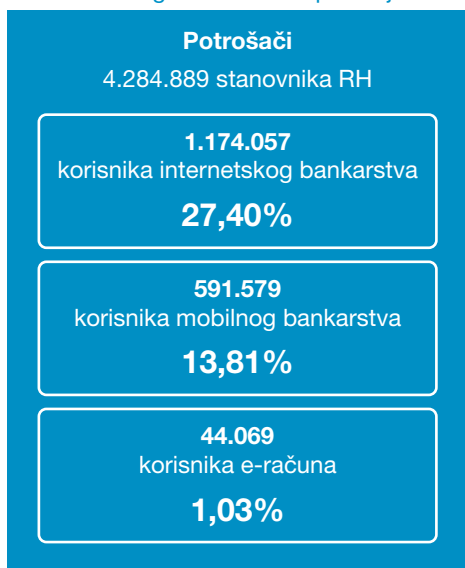
Pri ugovaranju računa za plaćanje, između ostalog, uobičajeno se ugovara i neki od oblika obavještanja o promjenama i stanju po računu. Pravovremenim obavještanjem o promjenama i stanju na računu olakšavamo si svakodnevno financijsko planiranje te izbjegnemo neželjene situacije poput dovođenja računa u stanje nedopuštenog prekoračenja.

Vodite računa
o svojem računu!

DODATNE USLUGE UZ RAČUN ZA PLAĆANJE

Statistika učestalosti korištenja pojedinih dodatnih usluga uz račun za plaćanje

Izvor: Platne transakcije i računi, 2016., str 21.

Danas na tržištu postoji cijeli niz dodatnih usluga koje možemo ugovoriti uz račun za plaćanje kao zasebne usluge ili kao usluge koje se prodaju u paketu. Kod usluga koje se prodaju u paketu važno je obratiti pozornost na one pakete koji sadržavaju usluge koje će se zaista i koristiti ili takve usluge ugovoriti zasebno. Primjer takvih usluga mogu biti: neki od oblika dodatnog obavještanja o stanju na računu (SMS, e-pošta), usluga internetskog bankarstva, usluga mobilnog bankarstva, usluga e-računa, usluga pomoći u kući i sl.

Prije ugovaranja pojedine usluge ili paketa usluga potrebno se informirati o pravima i obvezama koje proizlaze iz ugovora o korištenju takve usluge, koristima koje za nas ugovaranje takve usluge donosi kao i troškovima koje smo obvezni platiti. Takve i slične informacije možemo pronaći u dodatnim brošurama koje su dostupne uz pojedine usluge, u općim uvjetima poslovanja za pojedinu uslugu ili izravno u komunikaciji sa zaposlenicima kreditne institucije. Informacije o

naknadama i troškovima možemo potražiti u tarifi naknada.

PLATNE KARTICE

Za platne kartice kažemo da su platni instrument koji nam, između ostalog, omogućuje lakše podizanje gotovog novca na bankomatima, plaćanje robe i usluga na prodajnim mjestima korištenjem EFTPOS (engl. *Electronic funds transfer at point of sale*) uređaja, plaćanje robe i usluga preko interneta itd.

U RH ima više od **106.000**
EFTPOS uređaja.

Kartice s obzirom na dospijeće i podmirenje učinjenih troškova možemo podijeliti na debitne, kreditne i prepaid kartice. Kod debitnih kartica račun korisnika tereti se odmah po nastalom trošku, kod prepaid kartica dolazi do plaćanja unaprijed, dok kod kreditnih kartica postoji neki oblik odgođenog plaćanja učinjenih troškova.

DEBITNE KARTICE

Debitne kartice izdaju se najčešće uz otvaranje transakcijskog računa. Omogućuju korisniku podizanje gotovine na bankomatima, plaćanje na prodajnim mjestima i kupnju preko interneta. Korisnici debitnih kartica mogu obavljati kupnje do iznosa koji je raspoloživ na računu, pri čemu u obzir treba uzeti i to da odobreno prekoračenje, ako je ugovoreno, također ulazi u raspoloživi iznos. Pri obavljanju transakcija potrebno je voditi računa o sigurnosti te na taj način umanjiti rizik od zloupotrebe. To znači slijediti preporuke izdavatelja, poput čuvanja PIN-a (identifikacijskog broja) na sigurnom mjestu, a nikada u blizini same kartice, pri kupnji na internetu ostavljati podatke samo u sigurnom okružju, tijekom plaćanja na prodajnim mjestima ne ispuštati platnu karticu iz vidokrugla i sl.

KREDITNE KARTICE

Kreditne kartice omogućuju korisnicima neki oblik odgođenog plaćanja. Sigurnosne preporuke iste su kao i kod debitnih kartica. Međutim, s obzirom na to da postoje različiti modaliteti kreditnih kartica, korisnicima se preporučuje da prije ugovaranja kartice prikupe informacije o načinu korištenja, pripadajućim troškovima i naknadama. To konkretno znači da nam je poznat način na koji se kartica ugovara, koristi i prestaje koristiti i da nam je poznat modalitet kreditne kartice:

- kartica koja omogućuje kupnju na rate
- kartica koja omogućuje kupnju s odgodom plaćanja, pri čemu cjelokupni iznos dolazi na naplatu
- kartica koja omogućuje kupnju s odgodom, pri čemu postotak dolazi na naplatu.

Kada znamo o kakvoj je točno kreditnoj kartici riječ, prije kupnje trebali bismo imati i informacije o:

- intervalu/intervalima u kojima se troškovi naplaćuju
- načinu na koji troškove možemo podmiriti
- načinu obračuna i visini kamatne stope
- svim drugim troškovima i naknadama.

Istarska županija ima najveći broj bankomata na 100.000 stanovnika: **187,93**

Broj debitnih kartica po stanovniku: **1,54**

U RH je do kraja 2016. godine ugovoreno **1.806.399 kreditnih kartica**.

DOPUŠTENI PREKORAČENJE

Dopušteno prekoračenje (minus) jest oblik kredita koji se odobrava po tekućim računima. Visina odobrenog prekoračenja određuje se na temelju visine primanja te se revidira u unaprijed ugovorenim razdobljima. Osim redovno ugovorene kamatne stope na iznos iskorištenoga dopuštenog prekoračenja za razdoblje u kojemu je prekoračenje korišteno, obračunava se i zatezna kamata za prekoračenje izvan iznosa dopuštenog prekoračenja – ulazak u nedopušteno prekoračenje.

Prema važećoj regulativi postoji obveza obavještanja korisnika o promjeni visine ili ukidanju dopuštenog prekoračenja 30 dana prije same promjene, da bi korisnik mogao prilagoditi buduću potrošnju budućim okolnostima. Također, ostavljena je mogućnost otplate umanjenog ili ukinutog dijela u 12 mjesečnih obroka bez dodatnih troškova.